

REKABET KURUMU 17. YILINI KUTLUYOR

Rekabet Ortamının Sağlanması, Korunması ve Geliştirilmesi Hedefi Doğrultusunda 17 Yıl

Rekabet Kurumu, 1994 yılında kabul edilen 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (RKHK)'un uygulanmasını sağlamak üzere, 1997 yılında kurulmuştur.

Kurum kısa sürede fiziki ve beşeri altyapısını tamamlayarak faaliyetlerine başlamış; piyasalarda kartelleşme ve tekelleşmeyi engellemek yönünde önemli adımlar atmıştır. Bu sayede, tüketicilerin, gıdadan sağlığa, barınmadan ısınmaya, iletişimden ulaşımaya, kısacası yaşamın her alanında daha kaliteli ürünü, daha ucuza ve daha çok satın alabilmeleri sağlanmıştır.

Rekabet Kurumu 17 Yılda Neler Yaptı?

Rekabet Kurumu faaliyetine 1997 yılında başlamış, ikincil mevzuatını hızla oluşturmuş, mehz AB mevzuatına ve uygulamalarına süratle adapte olmuştur. Faaliyete geçişinden bugüne kadar Kurum, rekabet koşullarının teşebbüslerce bozulduğu vaka'larda verdiği kararlarla etkin uygulama örnekleri oluşturmuş, muhtemel rekabet ihlallerine karşı önemli bir caydırıcılık vasfı kazanmıştır.

Kuruluşundan itibaren Rekabet Kurumu faaliyet alanı kapsamında:

- ***Kuruluş yılından bugüne kadar 214 soruşturma tamamlandı.***

Rekabet Kurulu, 1998-2013 döneminde rekabet ihlali iddiası içeren toplam 1988 adet başvuruyu incelemiştir. Bugüne kadar 232 ihlal iddiası hakkında elde edilen deliller neticesinde soruşturma açmış, söz konusu soruşturmalardan 214 tanesini tamamlayarak nihai karara bağlamıştır.

Hâlihazırda 18 adet soruşturma devam etmektedir. Devam eden soruşturmalardan 12'sinde büyük ölçekli teşebbüsler, altısında KOBİ niteliğindeki firmalar taraf konumundadır.

1997 yılından bugüne kadar hakkında en fazla soruşturma açılan ilk dört sektör ve bunlara ilişkin soruşturma sayıları ise sırasıyla **ulaştırma (37)**, **gıda sektörü (28)**, **inşaat sektörü (26)** ve **ilaç ve sağlık hizmetleri ve ürünleri sektörü (24)**'dür.

- ***Kuruluş yılından 12 Mart 2014'e kadar 2654 Birleşme/devralma başvurusu yapıldı.***

Kurul değerlendirdiği toplam 2654 adet birleşme/devralma izin başvurusundan altısına, sonucunda hâkim durum oluşacağı ve rekabetin kısıtlanacağı nedeniyle izin vermemiş; 103 başvuruya ise yine bu gerekçeyle belirli koşulların yerine getirilmesi şartıyla izin vermiştir.

Kurul'un 2013 yılında değerlendirdiği toplam 213 adet birleşme/devralma başvurusunun 19'u özelleştirme işlemidir. Bunlardan, işlem değeri Kuruma bildirilenlerin toplamı **259 Milyar TL**'dir. Söz konusu birleşme/devralma işlemleri neticesinde Almanya, ABD ve Japonya

olmak üzere birçok ülkeden yatırımcılar tarafından ülkemizde toplam 35 adet yatırım yapılmıştır. Yabancı yatırımların toplam işlem değeri içindeki payı ise %24,6'dır.

- **Kurul 1997 yılından bugüne kadar ihlalde bulunan teşebbüslere, Kanun'un 16. maddesi uyarınca toplamda yaklaşık 2 milyar 465 Milyon TL idari para cezası verdi**

2012 yılında 60 milyon TL idari para cezası uygulayan Kurul 2013 yılında 1,2 milyar TL idari para cezası uygulanmasına hükmetmiştir.

- **RKHK'da Değişiklik Yapılmasına Dair Tasarı TBMM Alt Komisyonunda**

4054 sayılı RKHK'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun tasarısı TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'ndan daha ayrıntılı inceleme için Alt Komisyona sevk edilmiştir.

AB mevzuatında 2004 yılında başlayan reform paketi ile birlikte rekabet hukuku mevzuatında yapılan değişiklikler, OECD tarafından hazırlanan "Türkiye Rekabet Hukuku ve Politikası Gözden Geçirme Raporu"nda ve 9. Kalkınma Planı "Rekabet Hukuku ve Politikaları Özel İhtisas Komisyonu Raporu"nda yer alan öneriler Rekabet Kanununda değişiklik yapılması ihtiyacını gündeme getiren faktörler arasındadır.

Kanun tasarısı ile Kanunun daha açık hale getirilmesi, teşebbüsler açısından hukuki belirliliğin artırılması, Kurum kaynaklarının ciddi rekabet ihlallerine yönlendirilmesi, AB ve başarılı ülke uygulamalarının örnek alınması temel hedeflerden bazılarıdır.

Bu noktada Kanun tasarısının öngördüğü değişikliklerden bazılarını kısaca değinmek gerekmektedir.

De Minimis Uygulamasına Geçiliyor

Kanun tasarısı ile piyasalara önemli etkisi olmayan anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının soruşturma konusu yapılmamasına yönelik esneklik sağlayan ve AB rekabet hukukunda da yeri olan **de minimis** uygulaması öngörülmektedir.

Birleşme ve devralma kavramı yoğunlaşma olarak değiştirilmektedir. Bazı yoğunlaşmalar bakımından tarafların vereceği taahhütler çerçevesinde işleme şartlı izin verilmesi mümkün kılınmaktadır. Verilen iznin geri alınabilmesine imkân tanınmaktadır. Yoğunlaşmaların değerlendirilmesi bakımından, hâkim durumun oluşturulması ya da güçlendirilmesi yerine **rekabetin önemli ölçüde azaltılması testi** esas alınmaktadır.

Rekabet İstişare Konseyi Kuruluyor

Rekabet savunuculuğu müessesesi yasal zemine kavuşmakta; **Rekabet İstişare Konseyi** teşekkül edilmektedir. Konsey özetle ilgili kamu kurumları ile sivil kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, ortak politika önerilerinde bulunmak ve rekabetçi ortamı etkileyebilecek konulara ilişkin görüş bildirmek ile görevlidir.

Uzlaşma ve Taahhüt Müesseseleri Getiriliyor

Rekabet soruşturmalarının hızlı ve etkin şekilde sonuçlandırılarak rekabet ihlallerinin en kısa sürede sona erdirilmesi ve kamu kaynaklarından tasarruf edilmesi amacıyla **uzlaşma** ve **taahhüt** müesseseleri öngörülmektedir. Uzlaşma müessesesi ile yasaya aykırı eylemini kabul

eden soruşturma tarafı hakkında uygulanacak idari para cezasında kısmi indirim yapılarak soruşturma süreci sona erdirilebilecektir. Taahhüt müessesesi ile de yürütülmekte olan bir önaraştırma ya da soruşturmada tarafların, rekabet sorunlarını giderecek taahhüt vererek soruşturma açılmaması veya açılan soruşturmanın sonlandırılabilmesi mümkün olacaktır.

Tazminat Davası Açma Hakkı Genişletiliyor

Rekabet ihlallerinin özel hukuk alanındaki yansımaları ile ilgili de **tüketicilerin ve ihlalden zarar görenlerin lehine** önemli yenilikler getirilmektedir. Kanunun 4'üncü ve 6'ncı maddelerin yanında 7'nci maddesi kapsamındaki ihlallerden zarar görenlerin de tazminat ve ihlalin engellenmesini talep edebilmesine imkân tanınmaktadır.

- ***İkincil mevzuat çalışmaları***

Kurum tarafından 2013 yılında üç adet tebliğin çalışması tamamlanıp yürürlüğe girmiştir:

1. **Uzmanlaşma Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği**
2. **Özelleştirme Tebliği**
3. **İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ**

2013 yılında buna ek olarak 7 adet Kılavuz yürürlüğe konmuştur:

1. ***Muafiyetin Genel Esaslarına İlişkin Kılavuz***
2. ***Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz***
3. ***Yatay Birleşme ve Devralmaların Değerlendirilmesi Hakkında Kılavuz***
4. ***Yatay Olmayan Birleşme ve Devralmaların Değerlendirilmesi Hakkında Kılavuz***
5. ***Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz***
6. ***Birleşme ve Devralmalarda İlgili Teşebbüs, Ciro ve Yan Sınırlamalar Hakkında Kılavuz***
7. ***Kartellerin Ortaya Çıkarılması Amacıyla Aktif İşbirliği Yapılmasına Dair Yönetmeliğin Açıklanmasına İlişkin Kılavuz***

Bu sayede Kurul uluslararası rekabet hukuku ve uygulamasında zaman içinde değişen yaklaşımlara ayak uydurmanın yanı sıra AB mevzuatına da hızlı bir şekilde uyum sağlamaktadır. Mevzuat çalışmalarının tamamına yakınında süreç içerisinde paydaşların görüşlerine de başvurulmuştur.

Ceza Yönetmeliği Yenileniyor

2013 yılında ikincil mevzuat çalışmaları kapsamında en dikkat çekici olanı **Ceza Yönetmeliği'nin yenilenmesidir**. Rekabet ihlallerinde uygulanacak idari para cezalarına ilişkin beş yıla yakın süredir yürürlükte olan Yönetmelik'in, edinilen tecrübe ve birikimden yola çıkarak gözden geçirilmesi uygun görülmüştür. Rekabet Kurulu "**RKHK'nın İhlali Halinde Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik Taslağı**"nı internet sitesinde

paydaşların görüşüne sunmuştur. Kurul hâlihazırda Taslak hakkındaki görüşleri değerlendirmektedir.

Ceza Yönetmeliği Taslağı'nda, yürürlükteki Ceza Yönetmeliği'nde bulunmayan bazı düzenlemeler yer almaktadır. Bunlardan biri, temel para cezasına esas alınacak tutarın belirlenmesinde ihlale katılan teşebbüsün ihlalle doğrudan ya da dolaylı biçimde ilgili bulunan mal ve hizmetlerine ilişkin **ilgili pazar cirosu** esas alınarak tespit edilmesinin öngörülmesidir. Bir diğeri de, temel para cezasının belirlenmesinde **ihlalin niteliği ve haksızlık içeriği** ile gerçekleşen veya gerçekleşmesi muhtemel **zararın ağırlığının** dikkate alınacağıının düzenlenmesidir.

- ***Rekabet savunuculuğu faaliyetlerine devam edildi***

Görüşler: Rekabet savunuculuğu kapsamında, Kuruma intikal eden kamu kurum ve kuruluşlarının rekabeti etkileyen uygulamaları ile kanun, yönetmelik, tebliğ taslakları gibi hukuki düzenlemelere ve özelleştirmelere görüş verilmektedir. Bugüne kadar değişik seviyede düzenleme ve uygulamalara yönelik **195 adet görüş** verilmiştir. Bunlardan **26'sı 2013 yılında** gönderilen görüşlerdir.

Etkinlikler: Rekabet kültürünün arttırılmasına yönelik olarak farklı alanlarda üniversiteler, sivil toplum örgütleri gibi paydaşlarla işbirliği halinde çok sayıda sempozyum, panel ve benzeri etkinlik gerçekleştirilmektedir.

2013 yılında Rekabet Kurumu, **İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)** üyesi otuz farklı ülkenin rekabet otoritesinden elliden fazla temsilcinin katıldığı **Rekabet Hukuku ve Politikası Çalıştayı**'na ev sahipliği yapmıştır.

Güncel Gelişmeler Sempozyumu

2013 yılında onuncusu Akdeniz Üniversitesi ile birlikte düzenlenen "**Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu**", Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü işbirliği içinde tertiplenmekte olan ve bu yıl dördüncüsü gerçekleşen "**Rekabet Hukuku ile İlgili Yargı Kararları Sempozyumu**" artık geleneksel hale gelmiş etkinlikler arasındadır.

Sektörel Raporlar

Rekabet Kurumu bugüne kadar yayımladığı sekiz sektör raporunda bu sektörlerin rekabet yapılarını mercek altına almıştır. 2013 yılında **İlaç Sektörü Raporu**'nu yayımlayan Kurum, yakın zaman önce "**Sinema Filmi Hizmetleri Piyasa İncelemesi**"ni başlatmıştır. 2005/4 sayılı "**Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar Ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği**"nin sektörün rekabet düzeyi üzerindeki etkilerinin ortaya konması amacıyla yürütülen sektör araştırması sonucunda elde edilen sonuçları ve değerlendirmeleri içeren **sektör raporu** Mayıs ayı içerisinde kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Yayınlar: Rekabet Dergisi ve Rekabet Bülteni gibi süreli yayınlarla, ayrıca Kurum internet sitesinde (www.rekabet.gov.tr) uzmanların değerlendirmelerini içeren rekabet yazıları ile toplumda rekabet bilinci ve kültürü oluşturulmaya çalışılmaktadır. Kurum internet sitesi,

Kurul kararlarının ve faaliyetlerin güncel biçimde duyurulduğu, ayrıca rekabet hukuku ve politikasına dair bilgiler ve bağlantılar içeren zengin bir başvuru kaynağı konumundadır.

Rekabet Mektupları ve Rekabet Raporları

Rekabet Savunuculuğu kapsamındaki çabaların önemli diğer iki örneğini, 2009 yılından bu yana ilgili tüm paydaşlara gönderilen “**Rekabet Mektupları**” ve 2012 yılından itibaren hazırlanmaya başlanan “**Rekabet Raporları**” oluşturmaktadır.

Bu yıl altıncısı yayımlanan ve “rekabet politikası ve sivil toplum kuruluşları/teşebbüs birlikleri ilişkisi” ana temalı Rekabet Mektubu kısa bir zaman önce kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Bu yıl üçüncüsünü hazırladığımız rekabet raporları da kamuoyunda ilgiyle takip edilmektedir. 2012’de “**11 Farklı Sektör ve Endüstriye İlişkin Mevcut Durum Değerlendirmesi ve Önerilerin Yer Aldığı Rapor**” başlıklı rekabet raporu yayımlanmıştır. 2013 yılında yayımlanan “**Rekabet Politikası Perspektifinden Kamu Müdahaleleri**” konulu Rekabet Raporu uluslararası alanda da takdir toplamış olup Dünya Bankası tarafından düzenlenen 2013 Rekabet Savunuculuğu Yarışmasında mansiyon ödülüne layık görülmüştür.

Kurumumuz, Türkiye ekonomisinin bel kemiği olan ve toplam işletme sayısının %99’unu oluşturan KOBİ’lerin rekabet hukuku ve uygulaması hakkında farkındalığını arttırmaya önem vermektedir. Bu amaçla Rekabet Mektupları, Rekabet El Kitabı ve meslek örgütlerine yönelik eğitimler vasıtasıyla KOBİ’lerle yakın temas halinde bulunan Kurumumuz bu yılki rekabet Raporunu da “**KOBİ’ler ve Rekabet**” ana teması ile hazırlamıştır. 2014 Rekabet Raporu 17 Mart 2014’te Rekabet Kurumu 17. Kuruluş Yıldönümü’nde kamuoyuna sunulmaktadır.

• *Avrupa Birliği ve Uluslararası İlişkiler*

Avrupa Birliği ile yürütülen müzakereler kapsamında 8 numaralı başlık olan Rekabet Politikası’nın rekabet hukukuna ilişkin kuralları doğrudan Rekabet Kurumu görev alanını ilgilendirmekte olup, Avrupa Birliği Komisyonu yayımladığı yıllık ilerleme raporlarında Rekabet Kurumunun birliğe uyum seviyesini özellikle şu hususları da dikkate alarak yeterli bulmaktadır:

- Bağımsız olarak karar alabilen yetkin ve gerekli donanımlara sahip kurumsal yapı,
- Etkili ve uygulanabilir bir mevzuat çerçevesi,
- Etkili bir uygulama.

Öte yandan AB ilerleme raporlarının yanı sıra, OECD gibi uluslararası kuruluş çalışmalarında da, Türkiye’nin ileri rekabet hukuku normlarına uyum bakımından geldiği noktadan övgüyle söz edilmektedir.

Kurum, AB, OECD ve dünyadaki rekabet otoritelerinin bir araya gelerek oluşturduğu Uluslararası Rekabet Ağı (ICN) gibi uluslararası kuruluşların etkinliklerine de aktif katkı vermektedir. Türkiye, İngiltere ve İsveç ile birlikte ICN’in tek taraflı davranışlar çalışma grubunun eş başkanlığını yürütmektedir.

• *İkili ilişkiler*

Küreselleşme sürecinde uluslararası nitelik kazanan rekabet hukuku ve politikası alanında Rekabet Kurumu uluslararası ilişkilerin yanı sıra ikili ilişkilere de önem vermektedir. 2013 yılında Kazakistan ve Ukrayna İşbirliği Protokolleri imzalayan Kurumumuz şu ana kadar 13

ülke (Kore, Romanya, Bulgaristan, Portekiz, Bosna-Hersek, Moğolistan, Rusya, Hırvatistan, Avusturya, KKTC, Mısır, Kazakistan, Ukrayna) ile bilgi ve tecrübe değişimlerine imkân tanıyan mutabakat zabitleri ve işbirliği protokolleri imzalamıştır.

Köklü bir rekabet hukuku uygulamasına sahip olan ABD'nin rekabetten sorumlu kurumlarından Amerikan Adalet Bakanlığı'nın anti tröst birimi (US DOJ) ve Federal Ticaret Komisyonu ile yakın ilişkiler devam etmektedir.

- ***İnsan kaynağımız***

Rekabet Kurumunun teşkilatının ana yapısı Başkanlık makamının altında yer alan 11 daire başkanlığından oluşmaktadır. Ana ve yardımcı hizmet birimi olarak değerlendirilen bu daire başkanlıklarının yanı sıra diğer yardımcı hizmet birimleri ve danışma birimleri de kurumun teşkilatlanması içerisinde yer almaktadır. Kurumun tüm hizmet birimlerinde, 150'si Meslek Personeli olmak üzere toplam 352 personel istihdam edilmektedir. Yeni meslek personeli istihdamına önem veren Kurum son üç yılda sınav yoluyla 50 adet yeni meslek personeli istihdam etmiştir.

ÖZETLE;

Rekabet Kurumu 17. yıldönümü itibarıyla piyasalardaki rekabetin önündeki engelleri kaldıran, tüketicilere ekonomik fayda sağlayan önemli karar ve uygulamaların altına imza atmıştır. Bu süreçte Rekabet Kurumu gerek Avrupa Birliği'ndeki gelişmeleri ve gerekse diğer uluslararası alandaki gelişmeleri yakından takip ederek uluslararası standartları yakalayan, şeffaf, adil ve tarafsız bir uygulama standardını hayata geçirmeye ve korumaya özen göstermiştir.

Bütün bu nitelikleriyle kamuoyunun takdirini toplayan Rekabet Kurumu, "tüketicilerin daha kaliteli ürünü, daha düşük fiyatla almalarını sağlayacak rekabetçi piyasalar" hedefiyle faaliyetlerini kararlılıkla sürdürmeye devam etmektedir.